

hiszem, hogy kényszerítési módot lehetett volna e részben alkalmazni azért, mert a házak közelsége az erdőkhez, akármely rendszabálylyal daczolni engedte a lakókat.

Belátta a felsőség káros voltát a jobbágyok befészkelődésének az erdők közé, s igyekezett is segíteni az által, hogy 1842-ben elrendelte véleményt adni arról; mi úton lehetne kisajátítani azon birtokokat, melyeknek fekvése káros a kincstári birtokra nézve, és kiknek birtokait kellene kisajátítani.

1843-ban felterjesztetett a terv 66 abrudfalvi és 29 bucsumi lakos birtokának kisajátítása végett, mely a mellett hogy a kincstárnak kiszámithatlan és tán soha többé nem foganatosítható előnyöket ígért, csak mintegy 14000 forintba került volna; azonban ez is, mint sok más üdvös dolog keresztül nem vitetett soha.

Az abrudfalvi erdők sajátságos kezelése minden ágának hű képe lön itt vázolja, úgy amint abba is, mint a hon összes viszonyaiba korszakot alkotólag nyúlt be az 1848—1849-iki véres katasztrófa minden fennálló, jó és rossz intézményt felforgató, összszezaró keze.

Hogy miként sikerült a forradalom után az arra hivatott közegeknek a felforgatott jogfogalmak káószából kibontakozni, az abrudfalvi erdőségeknél a volt jobbágyok- és a bányászathozói viszonyainak gordusi csomóját megoldani, azt megkísértjük alkalmilag egy más czikkben vázolni. —

A lombtakarmány értéke.

A lomb különböző nemeit a bennök rejlő szerves tápanyagok mennyisége szerint, vegytani kísérletek nyomán, a következő rendbe lehet sorozni:

Mezgés égerfa	82,6
Tölgy	82,0
Mogyoró	80,3
Gyertyán	79,9
Juhar	79,4

Nyír	78,4
Rezgő nyár	76,7
Kislevelű hárs	76,2
Vörös berkenye	76,2
Akác	76,1
Nagylevelű hárs	75,5
Kecske fűz	75,0
Szil	73,2
Bükk	72,0
Hamvas éger	70,7

míg ezekkel szemben a szintén vegytanilag megvizsgált rétifű csakis 59,2% szerves tápanyaggal bír.

Protein anyagokat tartalmaznak 14%-ig és azon felül: hamvas éger, nagylevelű hárs, juhar, mogoró, tölgy, kislevelű hárs; 13-tól 11%-ig: akác, kecskefűz, szil, vörös berkenye és tölgy; 11%-ig: nyír, bükk, rezgő nyár, mezgés éger, gyertyán, — tehát azon lombtakarmány, mely 14% protein anyaggal bír, legenyertartalmu alkatrészeire nézve, egyértékű a sarjúval lóherével vagy lúcernával.

Minél jobbkor nyesetik a lomb tavasszal (tehát májusban) annál legenyedűsabb.

A legenyetől ment oldható részek, a lombnak 60—70%-kát, tehát körülbelül a tökéletes száraz lombtakarmánynak $\frac{2}{3}$ -részét teszik, melyből eszerént 12—15%-kal többet bírnak, mint a réti széna.

A mondottak után tehát tagadhatlan, hogy a lombnak csaknem legtöbb neme, nagyobb takarmányértékkel bír, mint a jó réti széna, mi oda útal, hogy jövőre a lomb nyerésére takarmány gyanánt több figyelmet fordítsunk.

Megemlítve itt a lombtakarmány értékét, — nem leendő fölösleges arról gazdasági szempontból még a következőket megjegyezni. A lombtakarmány a mezeigazdaságnak, főleg szénaszűk vidékeken s években nagy segítségére szolgál, igen alkalmas téli takarmányt szolgáltatván az kivált juhak és kecskék számára.

A lombtakarmány gyűjtésénél követendő eljárás igen egyszerű, és

csak arra kell vigyáznunk, hogy a tavasszal, vagy nyáron át nyesett lombot, már félszárazon, az az míg a galyak még hajlékonyak, kévékbe kötözzük, csak azután szárítva ki azt végképen, mi ha megtörtént, rendeltetése helyére szállítjuk el, még pedig korán reggel, míg a lomb a harmattól nyirkos, mert különben a rakodás alatt leveleiből sokat veszítene. —

Hogy a lomb nyesése az erdők mivélésére káros befolyással ne legyen, — csak az erdők szélein álló, vagy pedig csak oly fákról kell azt nyesni, melyek rövid időn vágás alá kerülnek. A botfauzem a lombtarkarmány nyerését nagyon is elősegíti.

Az etetés után hátra maradt galyakat, tüzelő anyagul lehet felhasználni.

Légtüneti észleletek Selmeczen 1869.

	Január		Február		Márczius	
	Hányadikán		Hányadikán		Hányadikán	
Hőmérsék (Réaum):						
átlag	—	—3,3	—	+2,6	—	+1,4
legnagyobb . .	4. d.	+3,6	17. d.	+7,8	30. d.	+9,6
legkisebb . .	23. és 25. r.	—12,0	14. r.	—1,4	6. e.	—4,5
Légnomás (p. von.):						
átlag	—	316,0	—	314,7	—	309,5
legnagyobb . .	17. e.	319,9	6. r.	319,2	5. r.	312,6
legkisebb . .	27. e.	311,9	28. e.	310,3	12. e.	304,2
Páranomás (p. v.):						
átlag	—	1,3	—	2,0	—	1,7
legnagyobb . .	4. d.	2,4	11. d.	2,7	16. d.	2,5
legkisebb . .	11. r.	0,2	17. e.	1,0	26. r.	0,5
Nedvesség (százalékokban):						
átlag	—	80	—	80,0	—	74,0
legnagyobb . .	14. r. d. e.)	100	1. d. 7. r. és 16. r.)	100	27. d.	96
legkisebb . .	11. r.	14	17. e.	37	26. r.	30
Felhőzet (derü = 0, boru = 10) átlag . .	—	6	—	6	—	6